

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/1/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2612207758
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2612207758.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Zlatice Javorovej a Mgr. Renáty Gavalcovej a v právnej veci žalobkyne: Profidebt Slovakia, s.r.o., Mliekarenská 10, Bratislava, IČO: 35925922, zastúpenej splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária Guniš & Partners s.r.o., Bratislava, Klincová 37/B, IČO 36 862 657, proti žalovanému: X. H., nar. X. T. XXXX, bytom D. XXX, o zaplatenie 591,16 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica z 8. apríla 2013 č. k. 9C/152/2012-90, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach potvrdzuje.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanému (súd prvého stupňa nesprávne uviedol odporcovi - vid' označenie účastníkov v sporovom konaní § 79 ods. 1 O.s.p.) povinnosť zaplatiť žalobkyni (opäť nesprávne uvedené navrhovateľovi) 163,17 eur s 8,5 %-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 37,33 eur od 19.11.2007 do zaplatenia zo sumy 25,61 od 18.12.2007 do zaplatenia, zo sumy 39,37 od 12.12.2008 do zaplatenia a zo sumy 60,86 eur od 18.1.2008 do zaplatenia všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti týkajúcej sa zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 427,99 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej sumy od 25.4.2008 do zaplatenia návrh zamietol; zmluvnú podmienku uvedenú v bode 2.3 dodatku v zmluve o pripojení zo dňa 1.10.2007 vyhlásil za neprijateľnú; žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 42 ods. 1 písm. a), § 43 ods. 1 z. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, § 2 písm. a), § 3 z. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 53 ods. 1 písm. a) ods. 4, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1,2, § 517 ods. 1,2, § 544 ods. 1 O. z. (z. č. 40/1964 Zb. v znení zmien a noviel - Občiansky zákonník) a § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb.. A vecne tým, že z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu mal za preukázané, že zmluvou o pripojení zo dňa 1.10.2007 a dodatkom k zmluve a všeobecnými podmienkami poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb, právny predchodca žalobkyne a odporca uzavreli dňa 1.10.2007 zmluvu o pripojení, v ktorej sa žalovaný zaviazal platiť za poskytnuté služby riadne a včas dohodnutú cenu, využívať telekomunikačné služby po dobu 24 mesiacov a pre prípad porušenia zmluvných povinností si dojednali zmluvnú pokutu vo výške 427,99 eur. Z predložených faktúr vyplynulo, že žalovaný úhrady neplatil, čím mu vznikol dlh na mesačných poplatkoch za poskytované telekomunikačné služby za obdobie od 22.9.2007 do 21.1.2008 v sume 163,17 eur. Súd prvého stupňa mal za to, že účastníci platne uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, ktorá však obsahuje i neprijateľné podmienky, a preto nárok v sume 427,99 eur uplatnený ako zmluvná pokuta považoval za nedôvodný, keďže zmluvná podmienka nie je v súlade so zákonom, nakoľko z nej vyplýva, že žalovaný je povinný zaplatiť dohodnutú zmluvnú pokutu v prípade porušenia akejkoľvek zmluvnej povinnosti, pričom o aké zmluvné povinnosti sa jedná je vymedzené len demonštratívne, zmluvná pokuta

je stanovená paušálnou sumou, vždy je spotrebiteľ povinný zaplatiť ju v plnej výške. Takéto dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ide o absolútne neplatné dojednanie a preto v tejto časti žalobu zamietol. Priznal len nárok na zaplatenie sumy 163,17 eur za nezaplatené poskytnuté služby a to i s úrokom z omeškania. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 2 O.s.p. (z. č. 99/1963 Zb. - Občiansky súdny poriadok v znení zmien a noviel), avšak v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, keďže si ju návrhom neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o zamietnutí žaloby čo do zvyšku a vo výroku o určení, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 1.10.2007 uvedená v bode 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 427,99 eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Namietala, že súd prvého stupňa pri hodnotení zmluvnej pokuty postupoval v rozpore s podstatou spotrebiteľského práva, neposúdil náležite všetky okolnosti dojednania zmluvnej pokuty a nesprávne vyložil a aplikoval zákonné ustanovenia. Význam ochrany spotrebiteľa a súdnej kontroly individuálne nedohodnutých zmluvných ustanovení spočíva v nastoľovaní rovnováhy zmluvných strán. Ochrana spotrebiteľa smeruje k vytvoreniu rovnováhy, nie preferencii postavenia zmluvnej strany len preto, že ide o spotrebiteľa. Rozdiel je v tom, či sa posudzuje ustanovenie, ktoré súvisí so spôsobom uzavretia zmluvy, alebo ustanovenie, ktoré upravuje dôsledky nesplnenia zmluvy spotrebiteľom. Ochrana spotrebiteľa pri posudzovaní zmluvných podmienok sa môže uplatniť len z hľadiska komplexného posúdenia práv a povinností, ktoré zo zmluvy vyplývajú. Uviedla, že v predmetnej veci sa žalovaný zaviazal, že zmluvu uzatvára na dohodnutú určenú dobu a v dôsledku tohto rozhodnutia vznikli aj záväzky, o ktorých vedel, a to platiť za poskytované služby a zotrvať v zmluvnom vzťahu dohodnutú dobu. Zmluvná pokuta smerovala k dodržaniu dohodnutej doby trvania zmluvy a zmluvná pokuta zabezpečovala dodržanie účelu zmluvy a jej ekonomického charakteru pre obe zmluvné strany. Tak ako žalovaný očakával splnenie zmluvy - poskytovanie služieb podľa zmluvy, mobilného telefónu za zvýhodnenú cenu a dohodnuté benefity, aj postupca očakával dodržanie povinností žalovaným - platiť dohodnutú cenu a dodržať dobu, na ktorú bola zmluva uzavretá. Dlhnú sumu, ktorej zaplatenie je predmetom výroku napadnutého rozsudku, mal žalovaný zaplatiť dobrovoľne. Neplatením záväzkov žalovaný dosiahol v konečnom dôsledku stav zániku zmluvy o pripojení, čo je v rozpore s tým, čo deklaroval svojim podpisom. Ani zmluvná pokuta vo výške určenej ako neprimeraná, nebola pre žalovaného dostatočnou motiváciou pre dodržanie zmluvy. Postavenie spotrebiteľa nemení nič na povinnosti dodržiavať uzavreté zmluvy. Ochrana spotrebiteľa nesmeruje k tomu, aby bol spotrebiteľ chránený pred dôsledkami vlastného porušovania bez ohľadu na to, aké je porušenie závažné. Zmluvná pokuta má aj svojou výškou viesť k splneniu tohto cieľa a jej zmyslom je predovšetkým predísť porušovaniu zmluvy. Spôsob, akým súd prvého stupňa posúdil dojednanie o zmluvnej pokute medzi žalovaným spotrebiteľom a postupcom, sa opäť dostal do nerovnováhy, a to výlučne v prospech spotrebiteľa. Tým sa nezabezpečila rovnováha sledovaná tvorcom Smernice 93/13/EHS. Konanie žalovaného bolo odlišné od toho, čo deklaroval v zmluve, svoje povinnosti nerešpektoval. Súd prvého stupňa sa nezaoberal správaním žalovaného a zaoberal sa len posúdením výšky zmluvnej pokuty, neovplyvnenie dojednania o zmluvnej pokute neznamená automaticky neprijateľnosť daného ustanovenia a nespôsobuje nerovnováhu v postavení zmluvných strán. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v ním napadnutej časti tak, že výrok o vyhlásení neprijateľnosti zmluvných podmienok vypustí a žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobkyni zamietnutú časť žalovanej sumy vrátane príslušných úrokov z omeškania a nahradiť trovy konania. Žalobkyňa si zároveň uplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas s oprávnenou osobou, účastníčkou konania (§ 201 a § 204 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 1, 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach je vecne správny a je dôvodné ho potvrdiť (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa i s jeho odôvodnením pojatým do odôvodnenia napadnutého rozsudku.

Podľa § 544 ods. 1 OZ ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 52 ods. 1, ods. 2 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 a 3 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 54 ods. 1 a 2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa § 153 ods. 3 O.s.p. súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná.

Podľa § 153 ods. 4 O.s.p. ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Odvolací súd zo spisu zistil, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvého stupňa domáhala od žalovaného zaplata sumy 591,16 eur spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 37,33 eur od 19.11.2007 do zaplata, spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 39,37 eur od 12.2.2008 do zaplata, spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 427,99 eur od 25.4.2008 do zaplata, spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 60,86 eur od 18.1.2008 do zaplata, spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 25,61 eur od 18.12.2007 do zaplata.

Predmetný žalobný nárok pozostával zo sumy 163,17 eur s príslušenstvom za neuhradené služby a z nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 427,99 eur s príslušenstvom.

Žalobkyňa k žalobe pripojila Žiadosť o uzavretie zmluvy o pripojení zo dňa 1.10.2007, Dodatok k zmluve o pripojení zo dňa 1.10.2007 a faktúry na sumy na sumy vo výške 37,33 eur faktúra č. 1000037750 so splatnosťou 18.11.2007, 39,37 eur faktúra č. 1000247038 so splatnosťou 11.2.2008, 60,86 eur faktúra č. 1000186132 so splatnosťou 17.1.2008, 25,61 eur faktúra č. 1000100082 so splatnosťou 17.12.2007, 427,99 eur faktúra č. 5100131468 so splatnosťou 24.4.2008, oznámenie o postúpení pohľadávok zo dňa 13.12.2011, Zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 28.11.2011, Všeobecné podmienky poskytovania verejných elektronických komunikačných služieb prostredníctvom verejnej telefónnej spoločnosti Telefónica O2 Slovakia s.r.o. a výpis z účtu žalovaného.

Predmetom odvolacieho konania je zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 427,99 eur s príslušenstvom, t. j. s úrokom z omeškania, výrok o určení, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 1.10.2007 uvedenú v bode 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 12.893,28 niekdajších Sk (427,99 eur) je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Z citovaného ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta zabezpečovacím inštitútom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil.

Odvolací súd nepopiera argumentáciu žalobkyne, v zmysle ktorej je zmluvná pokuta zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil. Žalobkyňa však v priebehu konania nijako nepreukázala, že možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Žalobkyňa vo vzťahu k predmetnej zmluvnej pokute ani nepreukázal právo na plnenie. V súlade s platným právom je možné dojednať zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a to so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti dotknutého právneho úkonu. Súd je povinný takéto dojednanie preskúmať, zobrať do úvahy aj ostatné podmienky a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá.

Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentom žalobkyne, že nerovnováha, založená samotným uzavretím dodatkov je v prospech spotrebiteľa a že súd prvého stupňa priznal ochranu porušovaniu zmluvných záväzkov.

Tak, ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalobkyni bolo priznané právo na zaplatenie poplatkov za služby. Vo vzťahu k neplatnej zmluvnej podmienke, týkajúcej sa zmluvnej pokuty, však žalobkyňa nemôže očakávať poskytnutie ochrany a akékoľvek „odobrenie“ nároku tam, kde konal v rozpore s právom.

Pokiaľ žalobkyňa, resp. jej právna predchodkyňa ako dodávateľka požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a požadovaná sankcia je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. V ustanoveniach § 53 a nasl. OZ sú vyjadrením snahy, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchýliť od podmienok upravených v Občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenia spotrebiteľa, alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv, nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ. V súvislosti s tým odvolací súd len dopĺňa, že nerovnováha zmluvného vzťahu je zreteľná už aj zo skutočnosti, že za porušenie zmluvných povinností je sankcionovaný len žalovaný - spotrebiteľ. V žiadnom z ustanovení Zmluvy alebo Dodatkov k nej nie je zakotvená pre prípad porušenia zmluvných povinností zo strany žalobkyne, resp. jej právnej predchodkyne sankcia, ktorú by mohol uplatniť voči nej žalovaný. V tejto súvislosti zároveň správne konštatoval súd prvého stupňa, že zmluvná pokuta bola dojednaná pre porušenie všetkých povinností vyplývajúcich pre žalovaného z predmetného Dodatku, čo

by znamenalo, že v prípade požiadania o vypojenie z prevádzky tak ako sú uvedené v čl. II bod 2.2 písm. b) by znamenalo možnosť ukončenia predmetného záväzkového vzťahu len pod následkom sankcie v podobe zaplata zmluvnej pokuty, resp. zotrúvanie v danom vzťahu na dobu neurčitú len s možnosťou zmeny programu a doby viazanosti vybraným programom. Uvedenú podmienku nemožno hodnotiť inak, ako neprijateľnú. V súlade s uvedeným preto odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil za neprijateľnú zmluvnú podmienku nárok žalobkyne na zaplata zmluvnej pokuty v sume 427,99 eur, ktorú vyhodnotil za neprijateľnú, a teda neplatnú.

Z citovaného ustanovenia § 153 ods. 4 O.s.p. vyplýva, že súd obligatórne uvedie neprijateľnú podmienku vo výroku rozhodnutia, ak došlo k naplneniu hypotéz právnej normy, obsiahnutej v uvedenom ustanovení.

Pretože súd prvého stupňa určil tretím výrokom rozsudku zmluvnú pokutu za neprijateľnú podmienku, splnil zákonnú povinnosť, uloženú mu ustanovením § 153 ods. 4 O.s.p..

Preto odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku, ktorým bola žaloba v časti zaplata zmluvnej pokuty zamietnutá a vo výroku o určení, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 1.10.2007 uvedená v čl. II. bod 2.3 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 427,99 eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ako i v časti trov konania v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa v odvolacom konaní úspech nemala a úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli, ani si ich návrhom neuplatnili (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.